

●

Ks. Albert Grudzka
Wyrzysk

Głoszenie słowa Bożego w polskim rapie chrześcijańskim

Preaching the word of God in Polish Christian rap

Rap chrześcijański poprzez osadzenie w nurcie muzyki hip-hopowej zdecydowanie wyróżnia się spośród innych gatunków muzyki chrześcijańskiej. Różnice, które można by wskazać, są różnorakie. Z jednej strony część czynników wyróżniających powszechny rap, takich jak środowisko powstania tej muzyki, wulgarne treści (które występują na tyle często, że niektórzy chcieliby mówić, że są one istotą przekazu) czy nierzadko brak wykształcenia muzycznego wśród raperów, powoduje, że muzyka ta może być postrzegana jako gorsza, mniej atrakcyjna i nieestetyczna. Trzeba przyznać, że są to raczej uzasadnione.

Z drugiej jednak strony można zauważyć, że bardzo wiele osób, zwłaszcza wśród młodzieży, docenia ten styl muzyczny i często po niego sięga. Dzieje się tak, ponieważ rap w swej konstrukcji jest bardzo prosty. Rytmiczne bity¹ i ciekawe *flow*² szybko przyciągają uwagę i pozwalają łatwo wejść słuchaczowi w klimat utworu. Muzykalność, bo tak można by określić w skrócie te elementy, nie jest w gruncie rzeczy na wysokim poziomie, a często wręcz przeciwnie. Nie sprawia to jednak trudności w wyróżnieniu mocnych stron tego rodzaju muzyki. Przede wszystkim wyróżnia się tutaj tekst i przekaz w nim zawarty. To w głównej mierze one stanowią o atrakcyjności rapu dla słuchacza.

Tekst w rapie, przez to, że nie ogranicza go melodia, może być dowolnej długości. Raper musi jedynie zachować odpowiedni rytm, aby zadbać

¹ Termin ten oznacza podkłady hip-hopowe. Por. W. Moch, *Hip hop – kultura miasta. Leksyka subkultury hip-hopowej w Polsce*, Bydgoszcz 2008, s. 167–169.

² To pochodzące z języka angielskiego słowo można tłumaczyć jako *plynąć* i w kontekście rapowania oznacza sposób, w jaki raper *plynie po bicie*, a więc płynnie i rytmicznie wypowiada słowa, dopasowując ich tempo do podkładu muzycznego. Por. S. Lis, *Hip-Hop w Polsce. Ogólna charakterystyka subkultury*, Tarnobrzeg 2014, s. 132.

o jedność wokalu z bitem. Dzięki tej przestrzeni dla słów rap jawi się jako bardzo dobry nośnik treści. Ksiądz Jakub Bartczak powtarza często w wywiadach, że *poprzez tę formę można powiedzieć bardzo dużo, właściwie wszystko to, co przekazuje się w sposób tradycyjny*³. Można więc przyjąć, że lepszy tekst można napisać do rapu niż do większości innych gatunków muzyki. Dzięki temu rapem można się posłużyć, tak jak narzędziem, w celu przekazania czegoś swoim słuchaczom. Raperzy chrześcijańscy wykorzystują tę możliwość, aby poprzez rap ewangelizować, tzn. mówić o Jezusie Chrystusie. Często jednak zaznaczają, zwłaszcza ks. Jakub Bartczak, że na słuchaniu rapu nie można zakończyć swojego poszukiwania Boga. *Ta nawijka to forma, zaproszenie, by sumienie w stronę dobra porwać*⁴ – słowa te wskazują na to służebne zadanie rapu chrześcijańskiego, który ma pociągać do życia sakramentalnego⁵. Dopiero wówczas chrześcijański rap spełnia swoją ewangelizacyjną rolę.

Skoro ewangelizacja jest głoszeniem Dobrej Nowiny o Jezusie Chrystusie⁶, to nie mogłoby zabraknąć treści odnoszących się do samego Boga. Analizując teksty chrześcijańskich raperów, słuchacze mogą dowiedzieć się bardzo wiele o Bogu, a także innych tematach powiązanych z chrześcijaństwem.

Przed wszystkim raperzy wyznają swoją wiarę w istnienie Boga. Mówią więc o Bogu, który jest realną Osobą. Bardzo dobrze oddaje to utwór *Bóg jest działa*⁷ ks. Jakuba Bartczaka, który w trzech prostych słowach tworzących tytuł wyraża wiarę w aktywną obecność Boga. Kawałek ten w bardzo prostym tekście, który jest dzięki temu bardziej zrozumiały dla słuchaczy, przekazuje jednocześnie konkretną prawdę teologiczną. Przecistawiając się tezom ateistycznym⁸, wyznaje realną obecność Boga, ale także odpowiadając na dość popularny współcześnie nurt deistyczny⁹, mówi o Bożym działaniu w świecie.

Pewność istnienia Boga wyraża także Jakub Nowak, tworzący muzykę pod pseudonimem Anatom, w jednym ze swoich utworów, który już tytułem *Jesteś*, który jesteś nawiązuje do biblijnego imienia Boga Jestem, który Jestem (por. Wj 3, 14). Padają tam m.in. słowa: *Ty byłeś i będziesz, bo Jesteś*

³ J. Bartczak, *Jestem księdzem i ewangelizuję przez Hip-Hop*, „Znak Łaski”, 1 (2015), s. 17.

⁴ Tenże, *Po prostu wierzę*, w: tenże, *Bóg jest super*, 2015.

⁵ Por. J. Bartczak, M. Rajfur, *Raper w sutannie*, Kraków 2021, s. 19–20.

⁶ Por. W. Przyczyna, *Pojęcie ewangelizacji*, w: *Nowa ewangelizacja. Język – teologia – kultura*, red. M. Nowak, W. Przyczyna, Tarnów 2017, s. 10.

⁷ Zob. J. Bartczak, *Bóg jest działa*, w: tenże, *Bóg jest działa*, 2018.

⁸ *Ateizm jest świadomą postawą człowieka wyrażającą negację Boga*; por. Z. Krzyszowski, *Ateizm*, w: *Leksykon teologii pastoralnej*, Lublin 2006, s. 79.

⁹ *Deizm jest poglądem zakładający, że Bóg stworzył świat, ale w niego nie ingeruje*; por. *Deizm*, w: A. Markowski, R. Pawelec, *Słownik wyrazów obcych i trudnych*, Warszawa 2001, s. 157.

*Który Jesteś – więcej nie trzeba mi nic*¹⁰. Tekst ten jest wyrazem wiary rapera w obecność Boga.

W poszczególnych utworach pojawiają się także konkretne przymioty określające Boga. Raperzy mówią o Bogu, dodają po prostu, jaki ten Bóg jest. Czasami, ze względu na prostotę języka hip-hopowego, padają takie przymiotniki jak dobry, wszechmogący, miłosierny, a także wręcz banalne – a jednak wyrażające prawdę bliskości i niezwykłości Boga – fajny, super, VIP¹¹ czy mega.

Często jednak pojawiają się także bardziej wyszukane przymioty opisujące Boga. Jednym z nich jest transcendencja¹² Boska, która, choć niewyrażana raczej tym trudnym terminem, wskazuje na niemożliwość całkowitego poznania Boga i Jego inność. Piotr Kowalczyk (Tau) w utworze *Ikona* rapuje: *My chcemy opakować Boga w słowa / I schować do szuflady, jak kartki sklasyfikować. / Tymczasem On się poza czasem chowa / I dochowa tej tajemnicy, aż nas ktoś pochowa*¹³.

Pomijając sam fakt niezwyklej liryki i gier słownych zawartych w tym fragmencie, warto zwrócić uwagę na przesłanie, które z niego płynie. Tau ukazuje, że choć wierzący bardzo pragną i próbują jak najlepiej poznać Boga, nie są w stanie tego dokonać, póki żyją. Powodem takiego stanu rzeczy jest istnienie Boga „poza czasem”, które określa się w teologii wspomnianym terminem transcendencja.

Ta nieopisywalność Boga, która nie pozwala zbyt wiele powiedzieć wprost o Nim, jednocześnie ułatwia czasami pracę raperom, którzy swoje teksty ubogacają o liczne metafory i obrazy. W wielu utworach można odnaleźć ciekawe metafory i gry słowne, które mówią o Bogu. Ciekawym zabiegiem jest utwór Tau pt. *ON*¹⁴. Jego tekst bazuje na słowie tytułowym, które rozpatrywane jest w wielu znaczeniach. Przede wszystkim odnosi je do Boga. Słowo *On* samo z siebie sugeruje już Jego tajemniczość i niepoznawalność. Tau wykorzystuje także angielskie znaczenie tego słowa, które można przetłumaczyć jako „włączony”. Na tej podstawie buduje szereg metafor i figur stylistycznych, bazując na rdzeniu „łącz”. W rezultacie Tau w jednym spójnym i logicznym tekście używa ponad 50 razy słów z rodziny wyrazów o tym samym temacie słowotwórczym.

¹⁰ Anatom, *Atomistyka*, Bozon Records 2016.

¹¹ Zob. J. Bartzak, *Jeśli nie Bóg*, w: *Bóg jest działa*.

¹² *Transcendencja* oznacza przekraczanie, bycie ponad lub poza czymś. Bóg jest transcendentny, tzn. Jego istnienie nie ogranicza się do świata, lecz jest ponad nim, nie dając się tym samym poznać: por. *Transcendencja*, w: A. Markowski, R. Pawelec, *Słownik wyrazów obcych i trudnych*, s. 858.

¹³ Tau, *Ikona*, Bozon Records 2020.

¹⁴ Tenże, *ON*, Bozon Records 2017.

Inną niesamowitą metaforą dobraną przez Tau jest określenie Boga jako „tlen i azot”: *A ON jest jak tlen i azot – / Uduszę się bez Niego. Zwiąż mnie prawdą! / Duszę się, gdy zasłaniam się maską, / Wyduś ze mnie kłamstwo! / Dusze bez tego powietrza już nie oddychają*¹⁵.

Metafora ta bazuje na skrótach pierwiastków chemicznych: tlen (O), azot (N) i odnosi się do powietrza, którego głównymi składnikami są azot oraz tlen¹⁶. Tau w ten niespotykany sposób ukazuje, że dusza do życia potrzebuje Boga, podobnie jak ciało powietrza. Tego typu metafory, których Tau wymyśla bardzo wiele (w powyższym fragmencie widzimy też metafory: związek chemiczny – związywanie, kłamstwo – maska oraz dusza – duszenie się – wyduszanie), przyczyniają się do tego, że jego rap jest atrakcyjny nie tylko dla wierzących, ale także dla innych słuchaczy rapu, a zwłaszcza doceniających lirykę i sposób rymowania. Jego największe zasięgi spośród raperów chrześcijańskich zatem nie dziwią i są najlepszym dowodem na to, że rap o Bogu może być chętnie słuchany i doceniany, jeśli jest starannie przygotowany i oparty na konkretnych umiejętnościach rapera.

Wbrew temu, że Bóg nie jest do końca poznawalny i mógłby się wydawać Kimś odległym, raperzy nierzadko podkreślają, że Bóg jest Kimś bliskim i wiernym człowiekowi oraz najbardziej godnym zaufania. W różnych trudnościach życiowych jest On pewną przystanią, wiernym przyjacielem i niekiedy jedyną pomocą. Dobrym przykładem tego może być utwór *Kiedy płynie łza*¹⁷, w którym Tau stawia pytanie: *Komu mam zaufać?* Mówi w tekście o trudnych sytuacjach, które pozornie są nie do zniesienia i ciężko liczyć na wsparcie innych, podczas gdy człowiek jest tak pogubiony, że nie ufa już sam sobie. Po emocjonalnym tekście wyrażającym ból, wykrzykuje na koniec: *Pomóc może tylko Bóg!*¹⁸.

W innym, także bardzo emocjonalnym i wzruszającym utworze pt. *Jestem z Tobą*¹⁹ Tau ukazuje wierność Boga, który zawsze jest obok. W ogromnej liczbie metafor przekazuje w tym utworze nieskończoną i darmową miłość Boga, który ustami rapera mówi do słuchacza: *Będę walczył o Ciebie, poruszę niebo i ziemię, / jesteś moim dzieckiem / Będę walczył do ostatniej kropli krwi! / Jestem obok! To dla Ciebie poniosłem ten krzyż*²⁰.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Zob. *Powietrze*, w: *Encyklopedia PWN*, [online], [dostępny: <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/powietrze;3961248>], [dostęp: 17.02.2022].

¹⁷ Tau, *Kiedy płynie łza*, w tenże, *Ikona*.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Tau, *Jestem z Tobą*, w: tenże, *ON*.

²⁰ Tamże.

Te słowa wyrażają wielką troskę i darmową miłość Boga do człowieka, dającą mu zapewnienie, że to właśnie Bogu warto zaufać. Wiele innych utworów²¹ także podejmuje ten wątek, ukazując najwyższą wartość Boga wśród innych rzeczy, którym można oddać serce.

Kolejną istotną kwestią poruszaną przez raperów jest wiara w Boga jako Stwórcę. W utworach chrześcijańskich można usłyszeć, że *Bóg stworzył wszechświat*²², co w człowieku wzbudza zachwyt i podziw. O Stwórcy i harmonijnie stworzonym świecie rapuje m.in. Piotr Plichta (Poison) w utworze *Tożsamość*²³. Raper opisuje akt stwórczy za pomocą metafory malarza, który *wziął pędzel w ręce, po płótnie marząc kreskę, z każdym ruchem dłoni wiedział, że to będzie bezcen*²⁴. W zachwycie mówi o pięknie, wielkości i harmonii stworzonego świata, zauważając małość człowieka wobec ogółu bytu. Przekaz utworu oparty na opisie wielkości Stwórcy i pięknie jego stworzenia ma na celu ukazać także prawdę o wyjątkowej tożsamości człowieka, który jest dziedzicem mającym królewskie (Boże) geny, dzięki czemu *śmierć pada na kolana*²⁵ przed Bożym dzieckiem.

W innych miejscach mowa jest o stworzeniu człowieka. Odnaleźć można m.in. prawdę o Bożym obrazie (por. Rdz 1, 27) i podobieństwie (por. Rdz 5, 1). Głosicielem tej prawdy jest m.in. Tau, który w utworze Ikona rapuje: *Jestem stworzony na obraz i podobieństwo Boga*²⁶. W innym kawałku: *Każda istota pragnie poznać Boga. / On nam zakodował w duszy to pragnienie, gdy nas ukształtował*²⁷.

Tutaj wyraził on prawdę o wpisaniu w człowieka pragnienia Boga, które jest skutkiem stworzenia²⁸. Innym dziełem tego artysty, które warto tutaj przytoczyć, jest stworzony we współpracy z Marcinem Pawłowskim (Pawbeats) utwór *Marana tha*²⁹. Tekst jest modlitwą kierowaną do Boga-Stwórcy, którego raper nazywa „wiecznym Kreatorem”, „Ojcem”, „Panem” czy z hebrajskiego „Adonai”. Rymowana modlitwa artysty jest jednocześnie zadumą nad niezwykłością stworzenia, zwłaszcza człowieka, którego poszczególne

²¹ Zob. J. Bartczak, *Jeśli nie Bóg*; zob. tenże, *Bóg jest działa*.

²² Tau, *Światło*, [online], [dostępny: <https://www.youtube.com/watch?v=uyKBhkhJ7WQ>], [dostęp: 25.07.2024].

²³ Poison, *Tożsamość*, [online], [dostępny: <https://www.youtube.com/watch?v=00hOO1dFiQE>], [dostęp: 25.07.2024].

²⁴ Tamże.

²⁵ Tamże.

²⁶ Tau, *Ikona*

²⁷ Tenże, *Kod*, w: tenże, *Ikona*.

²⁸ Por. *Katechizm Kościoła Katolickiego*, Poznań 1994, 27 [dalej: KKK].

²⁹ Pawbeats, Tau, *Marana tha*, w: Pawbeats, *Orchestra*, Step Records 2016.

elementy stanowiące (duch, ciało, umysł)³⁰ opisuje w kolejnych zwrotkach. W drugiej strofie skupia się on na niezwykłości licznych procesów, które zachodzą w człowieku, nazywając ludzki organizm genialnym wynalazkiem: *Kiedy patrzę tak na siebie Dobry Panie myślę, że to zbyt genialne, ten wynalazek*³¹. W utworze tym zostało dosadnie podkreślone, że Bóg stworzył nie tylko ciało człowieka, ale także ducha i umysł.

O byciu Bożym stworzeniem niejednokrotnie rapował też Arkadiusz Zbozień (Arkadio). W utworze *W oczach Boga*³² w Jego imieniu przekazuje słuchaczowi prawdę o tym, że Bóg, który stworzył człowieka w łonie matki, wie o nim wszystko. Mówienie z perspektywy Boga może niekiedy rodzić pytanie, czy rzeczywiście Bóg mówi te słowa, dlatego sam autor we wstępie do utworu zauważa: *Mniej więcej tak wygląda to w oczach Stwórcy – tak przynajmniej podejrzewam, bo wiedzieć tego nie mogę*³³. W tekście swym Arkadio dba jednak o autentyczność Bożego słowa, parafrazując konkretne fragmenty biblijne. Z ust rapera Bóg mówi tu do słuchacza m.in.: *Ja ciebie stworzyłem na moje podobieństwo*³⁴ (por. Rdz 5, 1; Jk 3, 9), *włosy twe policzyłem na głowie*³⁵ (por. Mt 10, 30), *ode mnie pochodzi dobro, miłość, a nie klęski*³⁶ (por. Jk 1, 17) czy *Czyń sobie ziemię poddaną i kształtuj swój krajobraz*³⁷ (por. Rdz 1, 28). Utwór ten ukazuje Boga jako kochającego Stwórcę, który daje życie człowiekowi, aby podzielić się z nim szczęściem.

Dla każdego człowieka niezmiernie ważna jest też możliwość dzielenia szczęścia z innymi ludźmi, a wierzący wdzięczni są szczególnie za wspólnotę Kościoła, którą powołał sam Jezus Chrystus. Wobec zarzutów i krytyki, która nasila się we współczesnych czasach, także raperzy podkreślają wartość Kościoła. Wielką pracą w tym temacie podejmuje Tau, który w swoich tekstach bardzo dużo miejsca poświęca obronie Kościoła. Realizuje to poprzez ukazywanie jego prawdziwego, pięknego oblicza, którego autentyczność artysta poświadcza osobistym doświadczeniem. W utworze *ul. Smutnej radości rapuje następująco: Poznają Kościół od środka i znowu jestem w szoku. / Propaganda zakłamała mnie nawet na tym polu. / Okazuje się, że to są piękni ludzie, / Mądrzy, kreatywni, dobrzy i na luzie. / Nie rozumiem, komu zależy, żeby zniszczyć wizerunek / I przedstawić w negatywnym świetle*

³⁰ Tau wpisuje się w trychotomiczną teorię podziału człowieka, która niejednokrotnie wyrażona została w Piśmie Świętym; zob. Rz 8, 16; 1 Tes 5, 23; Hbr 4, 12.

³¹ Pawbeats, Tau, *Marana tha*.

³² Arkadio, *W oczach Boga*, w: Arkadio, *Fundament*, RTCK 2016.

³³ Tamże.

³⁴ Tamże.

³⁵ Tamże.

³⁶ Tamże.

³⁷ Tamże.

Kościół – to cudowni ludzie! / To przez to miałem w głowie obraz sekty i psychicznie chorych, / Darmozjadów, pedofili coś tu nie pasuje. / Poznaję wielu świętych księży o ogromnych sercach. / Wspólnoty, misje i fundacje – to ogromne dzieła / Niosące bliźnim miłosierdzie tym cierpiącym w hospicjach, / Więzieniach, domach opieki i bezdomnym. / A do tego za darmo albo za dopłatą, / A ja kojarzyłem Kościół z tacą – co za kłamstwo! / Ludzie, ktoś nas oszukał, nadal oszukuje / To wtedy pokochałem Kościół – Jemu służę³⁸.

Fragment ten nie zawiera skomplikowanej eklezjologii (nauki teologicznej o Kościele), ale w prosty sposób ukazuje prawdę, że Kościół jest tworzony przez cudownych ludzi i podejmuje niezwykle dzieła. Zaznacza, że współczesna propaganda niszczy ten obraz, ukazując jedynie zło, które dotyczy niektórych członków Kościoła. Zwrotkę tę kończy wyrażeniem swej miłości do Kościoła. O wartości Kościoła dla swojego życia rapuje także w utworze *ul. Domu na Skale*³⁹, w którym bazując na obrazie zaczerpniętym z przypowieści Pana Jezusa (por. Mt 7, 24–27), mówi o Kościele jako Domu zbudowanym na skale. Ukazana jest tam wielka wdzięczność artysty za możliwość bycia częścią Kościoła.

Raperzy wspominają też chętnie o Królowej Kościoła – Maryi, niekiedy poświadczając Jej całe twory. Przykładem takich produkcji są m.in.: *Mamy mamę*⁴⁰ ks. Jakuba Bartczaka oraz *Mamo!*⁴¹ Heresa WZN. Ksiądz Jakub upubliczniając swój utwór, tak naprawdę podzielił się swym osobistym świadectwem relacji z Matką Bożą. Słowa, które rapuje w czasie zwrotek, kierowane są do Maryi, a ksiądz raper mówi, jak wiele Jej zawdzięcza, m.in. dlatego, że prosił Ją o pomoc podczas szukania drogi swojego powołania: *Madonno, gdy lata temu klęczałem przed Tobą, szukałem drogi, / Prosiłem o pomoc dostałem więcęj: Miłość z troską, Boską Mamą jesteś*⁴².

Nawiązuje też do szkaplerza oraz modlitwy różańcowej, która jest tu określona jako *oddanie czasu mamie*. W treści znajduje się także odniesienie do sceny na Golgocie, gdzie Ukrzyżowany daje uczniowi Maryję za Matkę (por. J 19, 25–27).

Tekst Heresa, podobnie jak ks. Jakuba, został napisany w formie modlitwy do Maryi. Treści, które się tu pojawiają, ukazują wyraźne nawiązania do modlitwy *Pod Twoją obronę oraz Litanii loretańskiej. Widać to zwłaszcza w refrenie: Pod Twoją Obronę uciekam się, Najlepsza Mamo! / Arko*

³⁸ Tau, *ul. Smutnej radości*, w: tenże, *Egzegeza: Księga pszczoł*, Bozon Records 2019.

³⁹ Tenże, *ul. Domu na Skale*, w: tenże, *Egzegeza: Księga pszczoł*.

⁴⁰ J. Bartczak, *Mamy mamę*, w: tenże, *#SieModle*, 2020.

⁴¹ Heres, *Mamo!*, w: tenże, *Idę za Nim*, WZN 2020.

⁴² J. Bartczak, *Mamy mamę*, w: tenże, *#SieModle*.

*Przymierza, Gwiazdo Zaranna, do Nieba Bramo! / Przeprowadź nas do Twego Syna Jezusa, Mamo! / Święta Maryjo, wypraszaś nam pokój na cały ten amok!*⁴³.

W tekście autor modli się o wstawiennictwo Maryi, prosząc o konkretne łaski. Można też zauważyć, że zwraca się do Niej z wielką miłością i czułością, co widać m.in. w tych fragmentach: *twój dotyk słodki jak miodu plaster, Bogurodzico Najpiękniejsza, bo piękna pięknem naszego Boga, już nieraz Mamusiu mnie ratowałaś, i przytul mnie mocno, szczególnie jakbym miał nie obudzić się rano*. Tak przygotowany i zarapowany tekst, na ciekawym, opartym na dźwięku akordeonu bicie, niejednokrotnie może skłonić słuchacza do modlitwy przez wstawiennictwo Najświętszej Maryi Panny.

Szczególne nabożeństwo do Maryi daje też po sobie poznać Tau, który odnosi się do Niej w niejednym swoim utworze. W niektórych ukazuje świętość Maryi – jako przykład odwzorowania Bożej dobroci⁴⁴, Tę, która jest *szafarką każdej łaski*⁴⁵ i prowadzi wszystkich do prawdy. Dlatego też raper zachęca: *Uciekajmy wszyscy pod opiekę Matki, / a przyniesiemy światu piękne kwiaty*⁴⁶.

Wielu raperów zachęca do modlitwy przez wstawiennictwo Najświętszej Maryi Panny nie tylko rapem, ale niektórzy z nich, wykorzystując swoją rozpoznawalność, zapraszają słuchaczy do wspólnej modlitwy podczas transmisji internetowych⁴⁷. Takie inicjatywy są dla fanów bezpośrednią motywacją do wspólnej modlitwy.

Chrześcijański rap nie pomija także tematów eschatologicznych. Przede wszystkim pojawiają się terminy „życie wieczne” i „zbawienie” – jako ostateczny cel człowieka, ale także jako rzeczywistość dostępna dla wierzących już za życia. Posłuchać można też o rzeczywistościach piekła oraz nieba, które niejednokrotnie są wspomniane, a także uważane za przestrożę lub cel. W szeroko pojętej sztuce motyw piekła i nieba jest dość często używany. Artyści niejednokrotnie oddają swoją wizję tego, jak rzeczywistości te mogłyby wyglądać. Nie inaczej postępują niekiedy raperzy. Chrześcijańskie zajmujące się tworzeniem tego gatunku muzyki dzielą się ze słuchaczami swoimi wizjami nieba.

Wspominany już niejednokrotnie raper Tau w swoim kawałku pt. Na własne oczy opisuje niebo, czerpiąc z biblijnej koncepcji oglądania Boga

⁴³ Heres, *Mamo!*

⁴⁴ Zob. Tau, *Ikona*.

⁴⁵ Tenże, *Bukiet kwiatów*, w: tenże, *Ikona*.

⁴⁶ Tamże.

⁴⁷ Zob. kanał na portalu YouTube *Wyrwani z Niewoli*, [online], [dostępny: <https://www.youtube.com/c/WYRWANIZNIEWOLItv>], [dostęp: 25.07.2024].

twarzą w twarz (por. 1 Kor 13, 12). W bardzo spokojnym i marzycielskim klimacie śpiewa w refrenie: *A kiedyś przyjdzie dzień, kiedyś przyjdzie dzień, że zobaczę Cię na własne oczy*⁴⁸.

W ten sposób pójście do nieba opisuje jako ujrzenie Boga, a przebywanie w niebie jako wieczne patrzenie na Niego: *A ja będę patrzeć na Ciebie na zawsze. / Tak przenikniemy się, przenikniemy się. / Gdy zobaczysz mnie*⁴⁹.

Dalej podkreśla, że Bóg spojrzy z miłością, która *wszystko wyjaśni*⁵⁰, przez co definiuje niebo jako stan przebywania w czystej miłości, a zarazem wyznaje wiarę w poznanie wszystkich tajemnic.

Nieco bardziej nietypowy opis nieba zaprezentował Anatom w utworze *Niebo jest Tam*⁵¹. Tekst ten zawiera szereg porównań do tego, co autor kocha w swoim życiu. Rapuje m.in. o wyobrażeniu nieba jako plaży i morzu, skateparku czy też koncercie z Bogiem. Przez tak sformułowane obrazy ukazuje niebo jako miejsce spełnienia marzeń. Jest to bardzo przyjemna i przystępna dla odbiorcy wizja, a co ważne – zgodna z nauką Kościoła, według którego *niebo jest celem ostatecznym i spełnieniem najgłębszych dążeń człowieka, stanem najwyższego i ostatecznego szczęścia*⁵². Poza porównaniem do sytuacji ziemskich uszczęśliwiających człowieka, Anatom prezentuje także sporo innych obrazów przedstawiających tę tajemniczą rzeczywistość w prosty i rymowany sposób. Można posłuchać w tym tekście też o miejscu przygotowanym w niebie (por. J 14, 2) czy o św. Piotrze czekającym w bramie (por. Mt 16, 19). W końcu opisuje też sam moment spotkania z Bogiem: *Aniołowie mnie uniosą ponad salę / i zabiorą przed Twój tron, Ty wstanieś / i obejmiesz mnie, doczekałem się, kopę lat Panie. / To ten dzień, kiedy w końcu Cię poznaję! / Twarzą w twarz staniesz ze mną przed Ojcem Twym, / On da znak i muzyka zacznie grać. Przecież znam ten bit, / nagle mam w dłoni majk, a Ty powiesz mi, żebym grał koncert z Nim*⁵³.

Prawda o niebie zostaje więc tu przekazana w sposób materialny, co nie zmienia faktu, że treść ta jest głęboka teologicznie i wyraża prawdy o niebie, które są przedmiotem nadziei Kościoła. Można tu wyróżnić wiele elementów biblijnych opisujących niebo. Są to m.in. tron Boży (por. Mt 5, 34; 19, 28) czy miłość Boża wyrażona w słowach „obejmiesz mnie”. Pojawia się tu też obraz, na którym bazował Tau w omawianym wyżej utworze: poznanie Boga poprzez oglądanie Go twarzą w twarz. Na koniec Anatom

⁴⁸ Tau, *Na własne oczy*, w: Tau, *Ikona*.

⁴⁹ Tamże.

⁵⁰ Tamże.

⁵¹ Anatom, *Niebo jest Tam*, w: tenże, *Atomistyka*, Bozon Records 2016.

⁵² KKK 1024.

⁵³ Anatom, *Niebo jest*.

prezentuje osobiste marzenie związane z niebem, a więc koncert z Bogiem. Wyraża się w tym myśl o tym, że w niebie każdy będzie bardziej sobą, co Katechizm Kościoła Katolickiego wyraża słowami: *wybrani (...) odnajdują tam swoją prawdziwą tożsamość, swoje własne imię*⁵⁴. Jak więc się okazuje, ta nietypowa wizja nieba, choć została nakreślona przez młodego rapera, skrywa w sobie wielką głębię i oparta została na wierze Kościoła, co stanowi doskonały przykład tego, jak trudne prawdy teologiczne można przekazać prostymi słowami, także w formie rapu.

Liczne przykłady utworów chrześcijańskiego rapu zebrane w niniejszym artykule świadczą o bogactwie tej sztuki i jej wartości dla przekazu treści ewangelicznych. Nietypowa forma umożliwia dostarczenie tych zbawiennych treści do szerszego grona odbiorców, a niejednokrotnie głębokie, a zarazem bardzo precyzyjne ujęcie treści katechizmowych stanowi dobrą katechezę także dla ludzi wierzących. Poglębiając temat przekazu chrześcijańskiego w utworach rapowych, planowane jest opublikowanie kolejnych analiz tekstów dzieł tego gatunku muzycznego. Następne opracowania będą skupiać się na świadectwie danym przez raperów, którzy osobiście doświadczyli spotkania z Bogiem, oraz na sposobie, w jaki promują chrześcijańskie wartości oraz styl życia.

Summary

Among the many genres of music, rap stands out as a particularly good vehicle for communicating content. The Christian variety of this music includes numerous examples of proclaimed truths of faith that speak of the existence of a single personal God. The rappers note that although He is mysterious, He wished to reveal truths about His creative work, His closeness to and care for His creation, especially man, for whom He prepared heaven. They also recognize the community of the Church and its value, as well as Mary's special intercession. This article collects numerous examples of Christian rap songs that speak of the aforementioned elements of the Catholic faith, and thus can serve as an evangelization tool or catechetical aid.

⁵⁴ KKK 1025.